

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ПИЯВИЦАТА

Превод от английски: [Неизвестен], 1972

chitanka.info

Твърде дълго летя в пустошта. Твърде дълго беше без храна. Безжизнена спора, тя не усещаше как преминават хилядолетията. Не почувствува нищо и когато живителните лъчи на Слънцето докоснаха твърдата ѝ суха обвивка.

Планетата я притегли към себе си и все още мъртва, заедно с другите междузвездни прашинки, тя започна да пада.

Прашинка като милиони други: вятърът я подхвана, понесе я около Земята и я пусна...

На повърхността взе да оживява. Храната преминаваше през порите на обвивката ѝ. Започна да яде и... да расте.

* * *

Франк Конърс се изкачи на верандата и тихичко се окашля:

— Моля да ме извините, професоре! — рече той.

Дългокракият мъж, излегнат на шезлонга, даже не помръдна и продължи да прохърква.

— Не исках да ви безпокоя. — От вълнение Конърс килна вехтата си шапка на тила. — Знам, че имате седмица на отдых, но там, в канавката, лежи една дяволска...

Устните на спящия леко се разтвориха.

Франк Конърс отново се окашля вежливо. Старческите вени на ръката, която стискаше дръжката на лопата, се издуха.

— Чувате ли ме, професоре?

— Чух всичко, разбира се — промърмори Майкхил, без да отваря очи. — Да не сте попаднали на елф?

— Какво? — Конърс мъчително смръщи чело.

— Малко човече в зелено палтенце. Дайте му млекце, Конърс!

— Не, сър. Това е някакъв камък.

Професорът отвори едното си око.

— Моля за извинение, не исках да ви безпокоя — започна отново Конърс.

От десет години професор Майкхил имаше една единствена прищявка — седмицата на пълен покой. Цяла зима той четеше антропология пред студентите, заседаваше в половин дузина комитети, занимаваше се с физика и химия и при това написваше и по една книга

годишно. Но през лятото вече не издържаше. Тогава се отправяше към старата ферма и чисто и просто една седмица си отспиваше. Ето кое наричаше той „седмица на пълен покой“. През това време Франк Конърс му готвеше и водеше домакинството.

Втората седмица професорът бродеше из околността, ловеше риба. Третата четеше, печеше се на слънце, катереше се из планината. Едва дочакваше края на четвъртата — бързаше да замине. Но първата седмица беше свещена!

— Не бих ви тревожил за глупости, но този дяволски камък ми стопа лопатата!

Професорът отвори изведнъж очи и се повдигна. Конърс му подаде лопатата. Металната долна част бе сякаш отрязана. Майкхил рязко скочи.

— Да вървим! — рече той. — Да видим що за чудо е това.

* * *

„Чудото“ лежеше в крайпътната канавка. Приличаше на най-обикновен камък с големина на автомобилна гума и дебелина три дюйма. Върху тъмносивата му повърхност личаха множество преплетени жилки.

— Не го докосвайте! — предупреди Конърс.

— И не мисля. Дайте ми лопатата. — Майкхил я тикна в загадъчния предмет. Той наистина бе твърд като камък. Известно време лопатата стоя притисната така. Когато професорът я отдръпна, още един дюйм от метала бе изчезнал.

Майкхил се намръщи и поправи очилата си. После хвана единия край на металната част, а другия допря пак до повърхността на камъка. Острието се топеше пред очите му.

— Не се затопля — обърна се той към Конърс. — А първия път камъкът излъчваше ли топлина?

Конърс поклати отрицателно глава.

Майкхил взе шепа пръст и я хвърли. Пръстта се разтопи бързо, без да остане и следа от нея върху тъмната повърхност. След пръстта последва голям камък за настилка. И той изчезна по същия начин.

— Виждали ли сте някога такава дяволска работа, професоре? — запита Конърс.

— Не! — Майкхил се изправи. — Никога не съм виждал.

Опита се да удари силно с лопатата, но вместо да отскочи, тя просто залепна за предмета. Когато я издърпа, видя, че върху нещото не остана следа от удара.

— Това не е камък! — рече Майкхил, като отстъпи назад. — Пиявиците смучат кръв. А този екземпляр като че ли смуче пръст и лопати.

Мъжете се спогледаха. По шосето няколко военни камиона прелетяха с вой.

— Ще се опитам да позвъня в колежа за някой от физиците — рече Майкхил — или от биолозите. По-добре ще е да се махне този екземпляр, докато не е изял и тревата.

Те се отправиха към къщата.

* * *

Всичко наоколо беше храна. Вятърът ѝ отдаваше цялата си енергия. Валеше дъжд, ударът на всяка капка вливаше в нея нови сили.

Слънчевите лъчи, почвата, калта, камъните, клонките — всичко се усвояваше от клетките.

Бавно в нея се раздвижваха сенките на усещанията. И първото, което почувствува, бе неправдоподобната нищожност на собственото ѝ тяло.

Тя растеше...

* * *

На другия ден пиявицата достигна осем фута. С единия си край тя се подаде на шосето, а с другия запълзя по тревата. След един ден диаметърът ѝ нарасна на 18 фута. Сега вече закриваше цялото пътно платно.

Докато обикаляше около нея, Майкхил си задаваше все същия въпрос: кое ли вещество може да се държи по този начин? Отговорът

беше прост: нито едно от известните на науката вещества.

В далечината се чу грохотът на военните автомобили.

Шофьорът на джипа, който водеше колоната, вдигна ръка и всички спряха. От джипа слезе офицер. По звездите на пагоните Майкхил разбра, че пред него стои бригаден генерал.

— Махайте това нещо! Очистете проход!

Беше висок и мършав. Очите проблясваха студено.

— Не може да се махне. — Майкхил разказа събитията от последните дни.

— Казвате, че и с лост не може да се оправи? — Генералът я загледа втренчено. — И огънят не го хваща?

— Уви, не! — Майкхил се усмихна лекичко.

— Шофьор! — подхвърли през рамо генералът. — Минете през това нещо.

Майкхил поиска да се намеси, но се въздържа. Генералските мозъци са особена порода. Трябва да им се даде възможност сами да достигнат всяка мисъл.

Джипът се втурна напред, като подскочи на десетсантиметровия „каменен“ праг. В средата автомобилът спря.

— Не съм заповядал да спрете! — изрева генералът.

— Не съм и спирал, сър! — запротестира шофьорът.

Джипът трепна на място и окончателно спря.

— Извинете — намеси се професорът, — но гумите се топят.

Генералът се втренчи. Ръката автоматично посегна към пистолета. После се разкрещя:

— Шофьор, скачайте! Не се докосвайте до тая маса!

Лицето на шофьора побеля. Той светкавично се покатери на покрива на джипа и оттам благополучно скочи на земята.

Всички наблюдаваха колата. Първо изчезнаха гумите, след тях — четирите джанти, рамата...

Последна бавно изчезна антената.

Генералът тихо изруга и заповяда на шофьора:

— Към колоната! За гранати и динамит!

* * *

Почти се свести. Тялото ѝ настоятелно искаше храна. Земята под нея стремително се разтопяваше. Тя растеше. Някакъв голям предмет попадна върху ѝ — м-м-м... вкусно парче!

Взрив от енергия точно до нея. После още един и още... Тя жадно, с благодарност погълна тези нови сили и моментално ги превърна в маса. Нови взривове! По-силни! Заприлича на истинско угощение. Клетките ѝ крещяха от глад. Тя чакаше.

Няма за съжаление. Ще трябва пак да се заеме с почвата и тревата.

Ядеше и растеше, ядеше и растеше, растеше...

* * *

От върха на хълма Майкхил гледаше как фермата му изчезваше постепенно. Пиявицата, вече няколкостотин метра в диаметър, гълташе верандата и стълбището. „Сбогом, мой дом!“ Беше прекарал в него десет лета.

— Извинете, сър. — Зад него стоеше войник. — Генерал О’Донъл желае да ви види.

Майкхил бавно се обърна и премина през прохода в бодливата тел, която ограждаше в кръг от половин миля пиявицата. Войниците едва удържаха тълпата любопитни и репортьори.

В палатката, зад малка масичка, седеше генерал О’Донъл. С жест той покани професора да седне.

— Наредено ми е да ликвидирам тази „пиявица“.

Майкхил кимна мълчаливо. Когато научна работа се възлага на военни, коментарите са излишни и... вредни.

— Вие сте професор, нали?

— По антропология.

— Чудесно. — Генералът протегна запалката. — Бих искал да останете тук като консултант. Аз високо ценя вашите наблюдения над... — той се усмихна — над врага.

— С удоволствие ще остана. Но, струва ми се, че е нужен повече физик или биохимик.

— Не ми се ще да предизвикваме суматоха.

Генералът се намръщи.

— Не ме разбирайте криво. Към науката се отнасям с голямо уважение. Аз самият съм, така да се каже, учен-войник. Днес без наука е невъзможно да се спечели война. — Лицето му стана каменно. — Но аз не искам команда дългокоси да се върти тук цял месец и да ме бави. Моята работа е да я унищожа — веднага и с всички средства!

— Мисля, че това не е тъй просто — забеляза Майкхил.

— Тъкмо за това ми трябва вие. Обяснете ми защо не е лесно, аз ще съобразя и ще се справя с това нещо.

— Доколкото съм схванал, пиявицата представлява органичен преобразувател на енергия в маса. Този преобразувател е извънредно ефективен. В него има по-скоро два работни цикъла: първо, масата се превръща в енергия и след това енергията в маса, но вече тази на собственото ѝ тяло. Как точно става това, не зная.

— Накратко — срещу нея трябва да се употреби нещо солидно — прекъсна го О'Донъл. — Чудесно, все ще се намери нещо при нас.

— Вероятно не ме разбрахте правилно. Пиявицата се храни с енергия. Тя ще консумира силата на всякакъв род оръжие.

— А какво ще стане, ако продължи така да яде?

— Не зная до какви размери може да достигне — отвърна Майкхил. — Растежът ѝ може да се ограничи само с недостиг на храна.

— Искате да кажете, че може да си расте до безкрайност?

— Тя ще расте дотогава, докато има храна.

— Това е истински дуел. Нима не можем да се справим със сила?

— Страхувам се, че не може. По-добре е да се повикат физици и биолози. Само те биха могли да се справят с нея.

Генералът подскочи.

— Професоре, аз не мога да си губя времето, докато учените спорят. Но аз се придържам към максимата: приложете достатъчно сила и всичко ще ви отстъпи. Всичко! Мислите ли, че тя ще устои на атомна бомба?

— Не е изключено това да я пренасити с енергия — рече Майкхил със съмнение. Едва сега разбра защо се бе харесал на генерала: наука без пълномощия. Това напълно допадаше на О'Донъл.

* * *

След продължително прекъсване храната отново стана достатъчно. Радиация, вибрация, взривове — какво възхитително разнообразие! Поглъщаше всичко! Но храната постъпваше твърде бавно. Гладните, току-що родени клетки крещяха: „Още, още!... По-бързо!“ Вечно гладното тяло крещеше...

Сега, когато порасна толкова, сетивата ѝ се изостриха. Тя почувствува, че близо до нея има струпано огромно количество храна. Пиявицата леко литна във въздуха, прелетя малко и връхлетя на лакомия къс.

* * *

— Идиоти! — Генерал О’Донел побесня. — За какъв дявол се паникьосаха!?

Той се разхождаше с големи нервни крачки около новата палатка, построена на няколко мили от мястото на старата.

Пиявицата порасна две мили в диаметър. Наложиха се евакуацията на три фермерски стопанства.

Професор Майкхил още не можеше да се оправи от кошмарния спомен. Тази твар прие масирания удар на всички видове оръжие, а след това тялото ѝ се издигна във въздуха. За миг закри слънцето, увисна над Норт Хил и рухна.

Войниците можеха да избягат, но изплашени до смърт, така и не мръднаха от мястото си.

Изгубил в операция „Пиявица“ шестдесет и седем човека, генерал О’Донел поиска разрешение да пусне в ход атомната бомба. Вашингтон изпрати група учени да изследва ситуацията.

— Тези проклети експерти още не са взели решение! — Раздразненият О’Донел се спря пред входа на палатката. — Много дълго разговарят.

— Не е лесно да се вземе решение — каза Майкхил. Той не беше включен в комисията. — Физиците считат, че това е живо същество, а биолозите мислят, че на въпросите трябва да отговорят химиците. Никой не може да се счита за специалист по подобни екземпляри.

— Това е военна проблема — хрипкаво каза О’Донел. — Мен не ме интересува какво представлява тя. Искам само да зная как трябва да

я унищожа. По-добре е да ми дадат възможност да използвам атомната бомба.

Майкхил направи наум някакви разчети. Пресмятайки скоростта, с която пиявицата гълташе енергията-маса, нейните размери и очевидната способност да расте, той дойде до извода, че атомната бомба може да я пренасити с енергия.

Бомбата трябваше да се възпламени до три дни. Не по-късно. Пиявицата растеше в геометрична прогресия. След няколко месеца тя щеше да покрие територията на Съединените щати.

— Цяла седмица се домогвам до разрешение — гърмеше О'Донел. — И ще го получа! Но трябва да чакам, докато тези магарета се наговорят. — Той спря и се обърна към Майкхил: — Ще я унищожа аз тази пиявица. На трески ще я направя. Не само заради безопасността на държавата. Тя засяга и лично мене.

От палатката излезе група уморени хора. Отпред вървеше биологът Аленсон.

— И така — рече генералът, — изяснихте ли се?

— Минутка още. Нека да отрежа от нея едно парченце — злобно отвърна Аленсон.

— А измислихте ли *научен* метод за унищожаването ѝ?

— О, че това не е трудно! — отвърна му атомният физик Мориарти. — Завийте я в абсолютен вакуум и готово! Или може да я издухате от Земята чрез антигравитация.

— Ако ли не можете да направите това, — каза Аленсон, — предлагаме ви да приложите вашите бомби. Само че по-бързо.

— Това ли в мнението на групата ви? — попита О'Донел.

— Да!

Майкхил приближи до учените.

— Той трябваше веднага да ни извика — продължи Аленсон. — Сега вече няма време за мислене.

— Дойдохте ли до някакъв извод за нейната природа? — попита Майкхил.

— Само най-общ — отвърна му Мориарти. — Той съвпада с вашия. Пиявицата вероятно е с космически произход. Във всеки случай трябва да сме благодарни, че не е паднала в океана. Преди да разберем какво става, земята под нас щеше да бъде изядена.

Заклучението на първата група учени беше проверено от втора. Това коства още няколко загубени дни. След това Вашингтон поиска да узнае има ли друг изход, освен да се хвърлят атомни бомби в центъра на щата Ню Йорк. После трябваше да се евакуират хората. Времето летеше.

Накрая тъпомуцунестата ракета-разузнавач литна над Ню Йорк. Сиво-черното петно, напомнящо гнояща рана, се беше протегнало от Тихото езеро до Елизабетаун, покривайки долините Куин и Куин-уели. Краищата му се разплескваха по гребените на близките планини.

Полетя първата бомба.

* * *

Оглушителен взрив!

Всичко се препълни от храна. Энергията течеше като поток, пронизваше пиявицата по цялото ѝ тяло, сплескваше я и тя бясно растеше. Беше още малка, много малка и бързо стигна до границата на пресищането. В напрегнатите клетки, натъпкани докрай, се вливаше нова и нова енергия.

Тя издържа!

Следващите порции бяха чудесни на вкус и лесно се справи с тях. Пиявицата растеше, ядеше и отново растеше.

* * *

О'Донел отстъпваше със своята напълно демобилизирана армия. Разположиха новия лагер на десетки мили южно от пиявицата, в някакъв опустял град. Сега диаметърът ѝ се изчисляваше на шестдесет мили. А тя все растеше.

Беше евакуирана една зона от две хиляди мили.

Генералът разреши използването на водородна бомба — при условие че учените са съгласни.

— Защо се бавят? — кипеше генералът. — Пиявицата трябва да се направи на трески в най-скоро време! Какво се увъртат?

— Страхуват се от верижна реакция — отвърна Майкхил. — Тя може да се предизвика от такова количество водородни бомби в земната кора или атмосферата.

— Какво, да не очакват да организирам атака с щикове? — презрително проговори О'Донел.

Майкхил мълчаливо въздъхна и седна в креслото. Той беше сигурен, че в основата си тази идея е порочна. Натискът върху държавните експерти беше толкова голям, че не можеха и да помислят за търсене на други пътища освен прилагането на сила.

Майкхил беше уверен, че понякога да се бориш с огън срещу огъня е неразумно.

Огън! Локи — скандинавският бог на огъня. И на мошениците... Отвлечайки се от непоносимата действителност, Майкхил бродеше мислено по митовете на разни народи.

Влезе Аленсон заедно с още шест други.

— И така — рече той, — имаме чудесната възможност да разсечем нашата планета на две.

— Войната си е война — късо отсече О'Донел. — И така, напред!

Изведнъж Майкхил разбра, че О'Донел хич не го е еня какво може да стане със Земята! Червенобузият генерал се вълнуваше само от това, че ще устрои наистина небивал взрив.

— Не така! — рече Аленсон. — Нека всеки каже мнението си.

— Помнете — просъска генералът, — по ваши собствени изчисления всеки час пиявицата расте с двадесет фута.

— И скоростта през цялото време расте — допълни Аленсон. — Но решението, което трябва да вземем, е твърде сериозно.

Майкхил помисли за гръмотевиците и мълниите на Зевс. Като че ли точно това е нужно сега. Или... силата на Херкулес... Или...

Неочакваната мисъл го накара да стане от креслото.

— Джентълмени, струва ми се, че мога да ви предложа друго решение. Чували ли сте някога за Антей?

* * *

Колкото повече ядеше, толкова повече растеше и... огладняваше. В паметта ѝ оживяха спомени. Някога бе изляла една планета. После се отправи към близката звезда и я излапа. Така зареди клетките с енергия за дълъг път. Но наблизко нямаше повече храна, а следващата звезда светеше безумно далеч.

Масата ѝ се превърна в енергия на полета, която се загуби по дългия път. Превърна се в безжизнена спора, летяща безцелно между звездите.

Така беше. Но това ли бе всичко! Струваше ѝ се, че си спомня и много по-стари времена. Привиждаха ѝ се вселените от времето, когато са били равномерно запълнени със звезди. Тя беше изгризала цели звездни коридори, растейки, разбухвайки. Звездите се разбягваха настрани, сбивайки се в изплашени галактики и съзвездия.

Или това просто ѝ се беше присънило!

Методично гълтеше земята под себе си. Къде ли се дяна богатата, вкусната храна на едри порции. Ах, да! Ето я! Само че този път е някъде над нея...

Чакаше. Но апетитната порция си оставаше недостижима. Клетките ѝ усещаха колко е вкусна и питателна.

Защо ли не пада!

Накрая пиявицата се надигна с цялата си грамада и сама се устреми към нея.

Мъчително сладостният къс с дразнещ вкус се отправи в Космоса и тя го последва. Там усети близостта на още по-богат източник на храна.

** * **

О'Донел черпеше учените с шампанско. Официалният обед беше определен за по-късно. Но победата трябваше да се ознаменува веднага!

— Наздраве! — тържествено произнесе генералът. Всички вдигнаха чаши с изключение на лейтенанта, който седеше зад пулта за управление на ракетата. — За професор Майкхил! За това, че той се досети за... повторете го, Майкхил.

— Антей — Майкхил бавно глътна от шампанското, но съвсем не чувствуваше възторг. — Антей, син на Гея, богиня на Земята, и Посейдон, бог на морето. Непобедим герой. Всеки път, котето Херкулес го хвърлял на земята, той се изправял, пълен с нови сили. Докато Херкулес не го откъснал от майка му.

Мориарти си мърмореше под носа, като бързо местеше езика на логаритмичната линейка и си записваше нещо. Аленсон пиеше мълчаливо, но и той не изглеждаше много весел.

— Хайде де, какво сте се наежили. — О'Донел наливаше непрекъснато. — После ще доизчислявате. Оставете сега! Да пийнем! — Той се обърна към оператора: — Как е работата?

Мислите на Майкхил се върнаха към ракетата, натъпкана до последно с радиоактивни вещества. Тя вися над пиявицата, докато гладницата не се хвана на примамката. Антей се откъсна от майката-земя и започна да губи сили. Операторът така водеше кораба, че пиявицата никога да не стигне до него.

Летяха към Слънцето.

— Отлично, сър! — рапортува лейтенантът. — Сега са в орбитата на Меркурий.

— Господа — произнесе генералът, — заклех се да разпръсна този екземпляр. С други, по-преки средства. Но това не е важно. Важното е да се унищожи. Понякога унищожението е свещена работа. Като сега. Господа, аз съм щастлив!

— Отклонете кораба! — изкрещя изведнъж Мориарти. Беше бледен като сняг. — Отклонете тази проклетия!

Той разтърси пред тях листчето с цифрите.

А те лесно се разчитаха. Скорост на растеж на пиявицата. Скорост на употребената от нея енергия. Ръст на енергията, постъпваща от Слънцето в зависимост от приближаването към него.

— Тя ще излапа Слънцето — спокойно произнесе Мориарти.

Стаята се превърна в ад. Шестимата се мъчеха да обяснят всичко на О'Донел. После Мориарти се опита сам. Накрая — Аленсон.

— Тя расте толкова бързо! Скоростта ѝ е малка и поглъща много енергия. Докато се добере до Слънцето, тя ще бъде в състояние да погълне и него!

О'Донел се обърна към оператора и изкомандува:

— Отклонете ги!

Всички напрегнато застинаха пред екрана на радара.

* * *

Храната неочаквано избяга. Отпред имаше огромен източник на ядене, но до него беше още далеч. Вкусният къс бе толкова близко!

Близкият или далечният!

Тялото крещеше: сега, веднага!

Хукна към близката порция, далече от Слънцето. Слънцето няма къде да се дене.

* * *

Всеобща въздишка на облекчение.

— В коя част на небето се намират сега? — попита О'Донел.

— Мисля, че мога да ви покажа — каза астрономът. — Ето там, някъде в тази част. — Той посочи с ръка към отворената врата.

— Чудесно! Лейтенант! Действайте!

Учените се вкамениха от изненада. Операторът поврачува над пулта и капката започна да догонва точката. Майкхил тръгна към пулта през стаята.

— Стоп! — ревна генералът и командирският му глас спря антрополога. — Аз зная какво правя. Корабът е специално приготвен за това.

Капката на екрана догони точката.

Генералът се насочи към вратата. Всички го последваха мълчаливо.

— Натиснете бутона, лейтенант!

Операторът изпълни заповедта. Мълчаливо чакаха.

На небето увисна ярка звезда. Светлината ѝ разсея нощта. После бавно започна да гасне.

— Какво направихте!? — въздъхне Майкхил.

— В ракетата имаше водородни бомби — с тържествен глас произнесе О'Донел. — Е, как е там, какво има на екрана, лейтенант?

— Нито прашина, сър.

— Господа — рече генералът. — Аз срещнах враг и победих! Да пийнем още шампанско, господа, имаме повод!
На Майкхил му се повдигна неочаквано.

* * *

Тя потрепера от неочаквания страшен поток енергия. Не можеше да се издържи на такава доза. Секунди нейните клетки се съпротивяваха, пренаситиха се и се разкъсаха.

Беше унищожена, разтрита на прах, раздробена на милиони частици, които се раздробяваха на милиони други. На спори.

Настрани летяха милиарди спори. Милиарди.

Те очакваха храна.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 8,9/1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.